

जागतिक बँकेच्या सहाय्याने केंद्र शासन
पुरस्कृत Skill Strengthening for Industrial
Value Enhancement (STRIVE) या
योजनेची राज्यामध्ये ३८ शासकीय औद्योगिक
प्रशिक्षण संस्था व ४ खाजगी औद्योगिक
प्रशिक्षण संस्था व चेंबर्स ऑफ मराठवाडा
इंडस्ट्री अँड अँग्रीकल्चर, औरंगाबाद येथे
अंमलबजावणी करण्यास प्रशासकीय मान्यता
देणेबाबत...

महाराष्ट्र शासन
कौशल्य विकास, रोजगार व उद्योजकता विभाग,
शासन निर्णय क्रमांक : आयटीआय-२०१९/प्र.क्र.१५६/व्यशि-३
२०४, २ रा मजला, मादाम कामा मार्ग,
हुतात्मा राजगुरु चौक, मुंबई ४०० ०३२
दिनांक : १६ एप्रिल, २०२१.

संदर्भ :

- १) जागतिक बँक सहाय्यित केंद्र पुरस्कृत STRIVE प्रकल्पाबाबत केंद्र शासनाने निर्गमित केलेल्या दि. २०.०९.२०१८ रोजीच्या मार्गदर्शक सूचना.
- २) डीजीईटी, नवी दिल्ली यांचे पत्र क्र. DGT-४९(२)/२०१९-AP, दि. ०६.०३.२०१९
- ३) डीजीईटी, नवी दिल्ली यांचे पत्र क्र. DGT-८/२०१९-STRIVE, दि. ०९.०८.२०१९
- ४) शासन निर्णय, कौशल्य विकास व उद्योजकता विभाग, क्रमांक जाबॅप्र-२६११/प्र.क्र.१८/१९/व्यशि-५, दि. २२.०८.२०१९
- ५) संचालक, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई यांचे पत्र क्रमांक १८/STRIVE/२०१९/(४०)/१५६, दि. १६.०९.२०१९

प्रस्तावना :-

देशातील व्यावसायिक शिक्षण आणि प्रशिक्षणाच्या गुणवत्तेमध्ये सुधारणा करण्याची आवश्यकता आहे. औद्योगिक मूल्य वर्धनाकरीता कौशल्य मनुष्यबळाची निर्मिती करणे आवश्यक असून, यासाठी औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था आणि व्यवसाय प्रशिक्षणाद्वारे कौशल्य प्रशिक्षण प्रदान करण्याची कार्यक्षमता सुधारण्याचे उद्दिष्ट आहे. याकरीता जागतिक बँकेच्या सहकार्याने देशात Skill Strengthening for Industrial Value Enhancement (STRIVE) हा प्रकल्प नोव्हेंबर २०२२ पर्यंत राबविण्याचा केंद्र शासनाच्या कौशल्य व उद्योजकता मंत्रालयाने निर्णय घेतलेला आहे. सदर प्रकल्पांमध्ये लहान व मध्यम आकाराच्या उद्योग, व्यवसायिक संघटना, औद्योगिक समूह

(Industrial Cluster) याचा सहभाग निश्चित केलेला असून, त्यांच्या सहकार्याने औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांमधील प्रशिक्षणाच्या दर्जामध्ये सुधारणा त्याचबरोबर शिकाऊ उमेदवारीच्या व्याप्तीमध्ये वाढ करण्यात येणार आहे.

२. जागतिक बँकेकडून Strengthening for Industrial Value Enhancement (STRIVE) या प्रकल्पास अर्थसहाय्य प्राप्त होणार असून, सदर प्रकल्पाची अंमलबजावणी जागतिक बँकेच्या Program for Result या तत्वानुसार होणार आहे. त्यास अनुसरून केंद्र शासनाने STRIVE प्रकल्पाच्या अंमलबजावणीकरीता Operational Manual निर्गमित केले आहे. यानुसार STRIVE प्रकल्प राज्यामध्ये राबविण्याच्या प्रस्तावास मंत्रिमंडळाच्या दिनांक १३.०८.२०१९ रोजीच्या बैठकीमध्ये मान्यता देण्यात आली आहे.

जागतिक बँक सहाय्यित “Skill Strengthening for industrial Value Enhancement (STRIVE)” या प्रकल्पाची खाली नमूद चार घटकांमध्ये (Result Area) राज्यात अंमलबजावणी करण्यास संदर्भाधीन (१) येथील शासन निर्णयान्वये मान्यता देण्यात आली आहे:-

- १) औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थेच्या कार्यक्षमतेत सुधारणा करणे. (Improved Performance of ITI),
- २) औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था व शिकाऊ उमेदवारी प्रशिक्षणासाठी राज्याची क्षमता वाढविणे. (Increase Capacities of State Government to support ITIs and Apprenticeship Training),
- ३) औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था व शिकाऊ उमेदवारी अंतर्गत प्रशिक्षणाची व ज्ञानार्जनाची क्षमता वाढविणे. (Improved Teaching & Learning Capabilities),
- ४) शिकाऊ उमेदवारी प्रशिक्षण योजनेचा दर्जा व व्याप्ती वाढविणे. (Improved and Broadened Apprenticeship Training)

घटक क्रमांक १ अंतर्गत केंद्र शासना मार्फत दोन टप्प्यांमध्ये देश पातळीवर एकूण ४०० शासकीय व १०० खाजगी संस्थांचा समावेश होणार आहे.

पहिला टप्पा :- १६० शासकीय संस्था व ४० खाजगी संस्था

दुसरा टप्पा :- २४० शासकीय संस्था व ६० खाजगी संस्था

घटक क्र. १ अंतर्गत महाराष्ट्र राज्यातील किमान ७३ व कमाल ८१ शासकीय औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांचा सदर प्रकल्पामध्ये समावेश करण्याचे प्रस्तावित आहे. शासकीय औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांकडून विहित नमुन्यातील Institutional Strategic Plan (ISP) ऑनलाईनद्वारे मागविण्यात येऊन, त्यांचे मूल्यांकन संचालनालय स्तरावर करण्यात आले व या मूल्यांकनाच्या आधारे राज्य सुकाणू समितीने शिफारस केलेल्या संस्थांची स्पर्धात्मक तत्वावर राष्ट्रीय सुकाणू समितीने दुसऱ्या टप्प्यात ३८ शासकीय औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांना मान्यता दिली.

घटक क्र. ४ अंतर्गत शिकाऊ उमेदवारी प्रशिक्षण योजनेचा दर्जा व व्याप्ती वाढविण्याकरिता देशपातळीवर स्पर्धात्मक तत्वावर राज्य सुकाणू समितीने शिफारस केलेल्या १०० औद्योगिक आस्थापनांच्या समूहांची (Industry Clusters) राष्ट्रीय सुकाणू समितीमार्फत निवड करण्यात येणार आहे. त्यामध्ये राज्यातील खालील ०२ औद्योगिक समूहांची प्रायोगिक तत्वावर निवड करण्यात आलेली आहे.

१. Ahmednagar Auto and Engineering Association, Ahmednagar
२. Deogiri Electronics Cluster Pvt. Ltd., Aurangabad

जागतिक बँकेच्या सहाय्याने केंद्र शासन पुरस्कृत Skill Strengthening for Industrial Value Enhancement (STRIVE) या योजनेची अंमलबजावणी राज्यामध्ये ३८ शासकीय औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था तसेच

१. Ahmednagar Auto and Engineering Association, Ahmednagar
२. Deogiri Electronics Cluster Pvt. Ltd., Aurangabad

या औद्योगिक समूहांमध्ये करण्यास प्रशासकीय मान्यता देण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

जागतिक बँकेच्या सहाय्याने केंद्र शासन पुरस्कृत Skill Strengthening for Industrial Value Enhancement (STRIVE) या योजनेची अंमलबजावणी राज्यामध्ये दुसऱ्या टप्प्यात ३८ शासकीय औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था (प्रपत्र अ) व

१. Ahmednagar Auto and Engineering Association, Ahmednagar
२. Deogiri Electronics Cluster Pvt. Ltd., Aurangabad

(प्रपत्र ब) या औद्योगिक समूहांमध्ये करण्यास खालील अटी व शर्तीच्या अधीन राहून प्रशासकीय मान्यता देण्यात येत आहे.

शासकीय व खाजगी औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था

१. केंद्र शासनाचा १०० टक्के हिस्सा राहिल. राज्य शासनाचे कोणतेही अनुदान मिळणार नाही. प्रकल्प कालावधी संपुष्टात आल्यानंतर केंद्र शासनाचे कोणतेही अनुदान मिळणार नाही.

२. केंद्र शासनाने Skill Strengthening for Industrial Value Enhancement (STRIVE) प्रकल्पाची अंमलबजावणी करिता वेळोवेळी निर्गमित केलेल्या/करण्यात येणाऱ्या ऑपरेशन मॅन्युअलनुसार अंमलबजावणी करणे बंधनकारक आहे.

३. संस्था व्यवस्थापन समितीच्या अध्यक्षानी राज्य शासन व केंद्र शासनाशी विहित त्रिपक्षीय समंजस्य करार करणे बंधनकारक आहे.

४. औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांनी सहयोगी उद्योजकांची निवड करून विहित संस्था व्यवस्थापन समितीची स्थापना करणे आवश्यक आहे.

५. संस्था व्यवस्थापन समितीने राज्य सुकाणू समितीने मंजूर केलेल्या Bye Laws/Rules & Regulation च्या आधारे विहित नोंदणी कायदा (सोसायटी रजिस्ट्रेशन अॅक्ट) नुसार नोंदणी करणे आवश्यक आहे.

६. औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांमध्ये कोणतेही पद मंजूर करण्यात येणार नाही.

७. विहित इंस्टिट्यूट स्ट्रॅटेजीक प्लान (ISP) नुसार अंमलबजावणी करणे आवश्यक आहे.

८. ऑपरेशन मॅन्युअलनुसार ज्या बाबींवर खर्च मान्य करण्यात येईल (Eligible Expenditure) अशाच बाबींवर खर्च करणे आवश्यक असून ज्या बाबींवर खर्च मान्य होणार नाही (Ineligible Expenditure) अशा बाबींवर खर्च केल्यास खाजगी औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांकडून हा खर्च वसूल करण्यात येईल.

९. औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांमध्ये स्वयं अर्थ सहाय्यित तत्वावर National Skill Qualification Frame-Work (NSQF) च्या स्तराशी सुसंगत असलेले विहित NSQF लेव्हलचे कमीतकमी ३०० तास कालावधीचे अल्प मुदतीचे अभ्यासक्रम राबविण्यात यावे.

१०. पर्यावरण विषयक तसेच सामाजिक बाबींवर होणारे परिणाम यांचे सनियंत्रण करण्याकरीता संस्थेतील कार्यरत अधिकारी/कर्मचाऱ्याची Environmental & Social Nodal Person ची नेमणूक करणे आवश्यक आहे. त्यांना कोणतेही मानधन देय नाही.

११. PFMS प्रणाली अंतर्गत बँक ऑफ इंडिया या राष्ट्रीयकृत बँकेत चालू खाते उघडणे आवश्यक आहे.

१२. महालेखापाल व राज्य प्रकल्प अंमलबजावणी कक्षाने किंवा केंद्र शासनाने विहित केलेल्या संस्थेने केलेल्या ऑडीटला सामोरे जाणे बंधनकारक आहे.

औद्योगिक समूह (चेंबर्स ऑफ मराठवाडा इंडस्ट्री अँड अँग्रीकल्चर, औरंगाबाद)

१. Ahmednagar Auto and Engineering Association, Ahmednagar

२. Deogiri Electronics Cluster Pvt. Ltd., Aurangabad

१. केंद्र शासनाचा १०० टक्के हिस्सा राहिल. राज्य शासनाचे कोणतेही अनुदान मिळणार नाही. प्रकल्प कालावधी संपुष्टात आल्यानंतर केंद्र शासनाचे कोणतेही अनुदान मिळणार नाही.

२. केंद्र शासनाने Skill Strengthening for industrial Value Enhancement (STRIVE) प्रकल्पाची अंमलबजावणी करिता वेळोवेळी निर्गमित केलेल्या/करण्यात येणाऱ्या ऑपरेशन मॅन्युअलनुसार अंमलबजावणी करणे बंधनकारक आहे.

३. Industry Cluster ची संस्था नोंदणी कायदा, १८६० किंवा कंपनी कायदा, २०१३ किंवा Maharashtra Public Trust Act, १९५० अंतर्गत नोंदणी करणे आवश्यक राहिल.

४. केंद्र, राज्य व संबंधित Industry Cluster यांच्यामध्ये त्रिपक्षीय सामंजस्य करार करणे आवश्यक आहे.

५. इंडस्ट्री अप्रेंटिशिप एनिश्टीव्ह प्लान/प्रपोझल राष्ट्रीय सुकाणू समितीने मंजूर करणे आवश्यक असून त्यानुसार अंमलबजावणी करणे आवश्यक आहे.
६. Industry Cluster ने Dual Training System राबविण्यासाठी औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांशी सहयोग करण्यासाठी सामंजस्य करार करून त्याची अंमलबजावणी करणे आवश्यक आहे.
७. कोणतेही पद मंजूर करण्यात येणार नाही.
८. पर्यावरण विषयक तसेच सामाजिक बाबींवर होणारे परिणाम यांचे सनियंत्रण करण्याकरीता संस्थेतील Industry Cluster मधील कार्यरत अधिकारी/ कर्मचाऱ्यांची Environmental & Social Nodal Person ची नेमणूक करणे आवश्यक आहे. त्यांना कोणतेही मानधन देय नाही.
९. PFMS प्रणाली अंतर्गत बँक ऑफ इंडिया या राष्ट्रीयकृत बँकेत चालू खाते उघडणे आवश्यक आहे.
१०. शिकारू उमेदवारी प्रशिक्षण पूर्ण करणाऱ्या उमेदवारांना विदेशामध्ये रोजगार (Overseas Placement) मिळवून देण्यासाठी उपाययोजना करणे आवश्यक आहे.
११. ऑपरेशन मॅन्युअल नुसार ज्या बाबींवर खर्च मान्य करण्यात येईल (Eligible Expenditure) अशा बाबींवर खर्च करणे आवश्यक असून ज्या बाबींवर खर्च मान्य होणार नाही (Ineligible Expenditure) अशा बाबींवर खर्च केल्यास Industry Cluster कडून हा खर्च वसूल करण्यात येईल.
१२. महालेखापाल व राज्य प्रकल्प अंमलबजावणी कक्षाने किंवा केंद्र शासनाने विहित केलेल्या संस्थेने केलेल्या ऑडीटला सामोरे जाणे बंधनकारक आहे.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२१०४१६१५२७४३७३०३ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने स्वाक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(विनोद बोंदरे)

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

१. मा. राज्यपाल, महाराष्ट्र राज्य यांचे प्रधान सचिव, मलबार हिल, राजभवन, मुंबई.
२. मा. मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
३. मा. मंत्री, कौशल्य विकास व उद्योजकता यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
४. मा. राज्यमंत्री, कौशल्य विकास व उद्योजकता यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
५. मा. मुख्य सचिव, महाराष्ट्र राज्य मंत्रालय, मुंबई.
६. अपर मुख्य सचिव, वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
७. अपर मुख्य सचिव, नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई.

८. संचालक, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण, संचालनालय महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.
९. सहसंचालक, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण, प्रादेशिक कार्यालय, मुंबई/ पुणे/ नाशिक/ औरंगाबाद/ अमरावती/ नागपूर.
१०. जिल्हा व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण अधिकारी, जिल्हा व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण कार्यालये (सर्व)
११. संबंधित शासकीय/खाजगी शासकीय औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थेचे प्राचार्य,
१२. महालेखापाल (लेखा वअनुज्ञेयता)-१, महाराष्ट्र, मुंबई.
१३. महालेखापाल (लेखा वअनुज्ञेयता)-२, महाराष्ट्र, नागपूर.
१४. महालेखापाल (लेखा परीक्षा)-१, महाराष्ट्र, मुंबई.
१५. महालेखापाल (लेखा परीक्षा)-२, महाराष्ट्र, नागपूर.
१६. अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई.
१७. निवासी व लेखा परीक्षा अधिकारी, मुंबई.
१८. जिल्हा कोषागार अधिकारी, जिल्हा कोषागार कार्यालय (सर्व)

प्रत,

१. मा. सभापती, विधान परिषद यांचे खाजगी सचिव, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई.
२. मा. अध्यक्ष, विधान सभा यांचे खाजगी सचिव, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई.
३. मा.विरोधी पक्षनेता, विधान परिषद, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई.
४. मा.विरोधी पक्षनेता, विधान सभा, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई.
५. प्रधान सचिव, कौशल्य विकास व उद्योजकता विभाग यांचे वरिष्ठ स्वीय सहाय्यक, मंत्रालय, मुंबई.
६. उप सचिव, कौशल्य विकास व उद्योजकता विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
७. निवडनस्ती/ व्यशि-३.

कौशल्य विकास, रोजगार व उद्योजकता विभाग, शासन निर्णय क्रमांक : आयटीआय-२०१९/प्र.क्र.१५६/व्यशि-३,
दि. १६ एप्रिल, २०२१ सोबतचे प्रपत्र "अ"

STRIVE प्रकल्पांतर्गत निवड करण्यात आलेल्या शासकीय औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांकरीता केंद्र शासनाने मंजूर केलेला निधी (रुपये लाखात)

विभागाचे नाव	अ.क्र.	एनसीव्हीटी एमआयएस कोड	औ.प्र.संस्थेचे नाव	जिल्हा	Operations Manual नुसार मंजूर होऊ शकणारा जास्तीत जास्त निधी	केंद्र शासनाने ISP नुसार मंजूर केलेला निधी
मुंबई	1.	GU27000008	Mumbai-११	Mumbai	२५०.००	२०१
	2.	GU27000240	Ratnagiri	Ratnagiri	१५०.००	१५०
	3.	GR27000354	Bhivandi	Thane	१५०.००	१५०
	4.	GR27000051	Vangao	Palghar	२००.००	२००
पुणे	5.	GR27000242	Tasgao	Sangli	२००.००	१५०
	6.	GU27000226	Aundh-Pune	Pune	२००.००	१९७
	7.	GR27000372	Radhanagari	Kolhapur	१५०.००	१५०
नाशिक	8.	GR27000120	Navapur	Nandurbar	२००.००	२००
	9.	GR27000114	Kalvan	Nashik	२००.००	२००
	10.	GR27000048	Shevgao	Ahmednagar	२००.००	१९१
	11.	GR27000286	Igatpuri	Nashik	१५०.००	१२६.९०
	12.	GR27000086	Bhusaval	Jalgaon	२००.००	२००
	13.	GR27000053	Nandurbar	Nandurbar	२००.००	२००
	14.	GR27000422	Sangamner	Ahmednagar	२००.००	१९६
	15.	GR27000272	Sinnar	Nashik	२००.००	२००
	16.	GU27000155	Nashik	Nashik	२००.००	२००
	17.	GR27000499	Rahuri	Ahmednagar	१५०.००	१५०
	18.	GR27000421	Shrigonda	Ahmednagar	१५०.००	१५०
	19.	GR27000092	Jamkhed	Ahmednagar	२००.००	२००
औरंगाबाद	20.	GU27000016	Aurangabad	Aurangabad	२५०.००	२२२
	21.	GR27000411	Ghansavangi	Jalna	१५०.००	१५०
अमरावती	22.	GR27000156	Pandharkavda	Yavatmal	२००.००	१८९
	23.	GR27000518	Manora	Washim	१५०.००	१३३
	24.	GR27000026	Khamgao	Bhuldhana	२५०.००	२४६
	25.	GR27000306	Karanjalad	Washim	२००.००	१९३
	26.	GR27000438	Murtijapur	Akola	२००.००	१८१
	27.	GR27000290	Ghatanji	Yavatmal	२००.००	१८९
	28.	GR27000152	Nandgao- Khandeshwar	Amravati	२००.००	१८०
	29.	GR27000416	Maregao	Yavatmal	१५०.००	१५०
	30.	GU27000225	Akola	Akola	२००.००	२००

विभागाचे नाव	अ.क्र.	एनसीव्हीटी एमआयएस कोड	औ.प्र.संस्थेचे नाव	जिल्हा	Operations Manual नुसार मंजूर होऊ शकणारा जास्तीत जास्त निधी	केंद्र शासनाने ISP नुसार मंजूर केलेला निधी
अमरावती	31.	GR27000417	kalamb	Yavatmal	१५०.००	१५०
	32.	GR27000465	Ner	Yavatmal	१५०.००	१५०
	33.	GR27000415	Ralegao	Yavatmal	१५०.००	१५०
नागपूर	34.	GR27000172	Rajura	Chandrapur	२००.००	२००
	35.	GU27000028	Gondia	Gondia	२००.००	२००
	36.	GR27000265	Kalmeshwar	Nagpur	१५०.००	१५०
	37.	GR27000011	Nagpur	Nagpur	२५०.००	२५०
	38.	GR27000353	Hinganghat	Wardha	१५०.००	१३९.८०
एकुण					७१००.००	६८३४.७०

कौशल्य विकास व उद्योजकता विभाग, शासन निर्णय क्रमांक : आयटीआय-२०१९/प्र.क्र.१५६/व्यशि-३,
दि.१६ एप्रिल, २०२१ सोबतचे प्रपत्र "ब"

STRIVE प्रकल्पांतर्गत Pilot Basis नुसार निवड करण्यात आलेले Industry Cluster (रुपये लाखात)

विभागाचे नाव	अ.क्र.	Industry Cluster	जिल्हा	Operations Manual नुसार मंजूर होऊ शकणारा जास्तीत जास्त निधी	केंद्र शासनाने मंजूर केलेला निधी
नाशिक	1	अहमदनगर ऑटो व इंजिनियरींग असोसिएशन	अहमदनगर	100.00	निधी अदयाप मंजूर करण्यात आलेला नाही.
औरंगाबाद	2	देवगिरी इलेक्ट्रॉनिक्स क्लस्टर प्रा.लि.	औरंगाबाद	100.00	निधी अदयाप मंजूर करण्यात आलेला नाही.

टिप :- राष्ट्रीय सुकाणु समिती मार्फत सदर Industry Cluster द्वारे सादर करण्यात येणा-या प्रस्तावाचे मुल्यांकन केल्यानंतर निधी मंजूर करण्यात येणार आहे.